

Państwo pomoże również restrukt

Choć ustawa dopiero weszła w życie, to już ostatni dzwonek, by dokładnie się przyjrzeć jej zapisom i złożyć wnioszek. Bo na wsparcie dla firm w tegorocznym budżecie zaplanowano zaledwie 120 mln zł, a więc pieniędzy nie wystarczy dla wszystkich

Bartosz Sierakowski
radca prawny, współnik,
Kancelaria Zimmerman
i Wspólnicy sp. k.

Wojciech Pastelnik
prawnik, Kancelaria
Zimmerman i Wspólnicy sp. k.

Polski ustawodawca, idąc śladem innych państw, szeroko otwierających kasę państwową i podejmujących środki zaradcze łagodzące drastyczne skutki gospodarcze wywołane pandemią COVID-19, w pocie czoła wykuwa kolejne tarce antykrzysowe i stara się uzbudzić rodzime firmy przed spowolnieniem ekonomicznym. Duża część przedsiębiorców spełniała wymogi ustawowe i załatwiała otrzymaną gotówką dziury budżetowe spowodowane lockdownem. Niestety, brzmienie ustaw nie zawsze kierowało pomoc tam, gdzie była pilnie potrzebna, czyli do tych już znajdujących się na skraju bankructwa. Do tej grupy zaliczali się m.in. przedsiębiorcy przechodzący sądową procedurę restrukturyzacyjną (nie chodzi zatem o tzw. samodzielną restrukturyzację, np. cięcie zbędnych kosztów, lecz o jedno z czterech postępowań restrukturyzacyjnych regulowanych ustawą z 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne).

Tę praktykę przełamuje ustawa z 16 lipca 2020 r. o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców (Dz.U. poz. 1298; dalej: ustawa), która weszła w życie 11 sierpnia 2020 r. Na jej podstawie pomoc zostaje skierowana do szerszej grupy przedsiębiorców niż dotychczas – w tym do tych, którzy przechodzili wspólną sądową restrukturyzację i wychodzili na prostą, gdy nagle zostali zainfekowani gospodarczymi skutkami koronawirusa – co nie zmienia faktu, że przewiduje wiele wymogów od podmiotu, który będzie występował o pomoc. Z uwagi na limitowaną wielkość środków przeznaczonych na jej realizację (tylko 120 mln zł w 2020 r.), niestety prawdziwe będzie stwierdzenie, że nie dla każdego wystarczy pieniędzy. Tak więc choć vacatio legis ustawy minęła raptem kilka dni temu, to już ostatni dzwonek, żeby zapoznać się z istotą pomocy i procedurą jej uzyskania. I choć na stronach internetowych MR i ARP nie znajdujemy żadnych szczegółowych informacji, wnioski można już składać i należy to robić szybko, bowiem rządzi tu zasada: kto pierwszy, ten lepszy.

RODZAJE WSPARCIA

Przejdźmy do meritum – w praktyce najważniejsze będzie określenie, jaka pomoc czeka na zmagających się z kryzysem i w jaką procedurę trzeba się zmierzyć, aby finalnie zostać beneficjariuszem przewidzianych ustawą instrumentów.

I tak regulacja ta przewiduje trzy rodzaje pomocy publicznej. Różnią się one celem, jaki mają spełnić – zgodnie z zasadą proporcjonalności, dany rodzaj wsparcia jest sztywno i ma spełnić tylko i aż tę funkcję, dla której został przewidziany. Celowościowe podejście widać już w nazewnictwie rodzajów pomocy – ustawa mówi, że reguluje „udzielanie pomocy publicznej przedsiębiorcom” na ich:

- 1) ratowanie;
 - 2) tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne;
 - 3) restrukturyzacja.
- Cel jest zatem jasno wyznaczony: ratujemy, tymczasowo wspieramy, re-

strukturyzujemy. Na pierwszy rzut oka pojęcia są bliskoznaczne. Bliższe spojrzenie pozwala jednak dostrzec różnice i przyznać trafność nazewnictwa unijnego (terminologia ustawy w większości przypadków została przejęta z komunikatu komisji: Wytyczne dotyczące pomocy państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw niefinansowych znajdujących się w trudnej sytuacji (Dz. Urz. UE z 31.7.2014 r.; C 249/1, dalej jako: wytyczne).

W naszą mapę pomocy publicznej wbiłszy zatem trzy pinezki – teraz prześledźmy, do jakiego wsparcia prowadzi każda z nich.

Na ratowanie

Jak sama nazwa wskazuje, wsparcia ma charakter doraźnej krowłówki – odpowiedzi na wołanie o pomoc tonącego przedsiębiorcy. Mogą się o nie ubiegać przede wszystkim podmioty z sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Nie zapomniano także o dużych przedsiębiorcach, lecz przyznawanie im pomocy wymaga indywidualnej notyfikacji Komisji Europejskiej, a więc w takim przypadku środków nie da się zyskać szybko.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy rodzaj opisywanej pomocy ma pozwolić na kontynuowanie działalności przez okres niezbędny do:

- 1) opracowania planu restrukturyzacji albo
 - 2) likwidacji
- oraz przeprowadzanie koniecznych w tym zakresie analiz.

Funkcją pomocy na ratowanie jest zatem złapanie oddechu przez przedsiębiorcę i dokonanie swobodnego audytu wewnętrznego: co jest źródłem problemów finansowych i czy istnieje szansa na ich rozwiązanie. Jeżeli po dokonaniu analizy dostrzeże on możliwość wdrożenia restrukturyzacji, która uzdrowi biznes, może wziąć się do projektowania planu restrukturyzacji. Jeżeli natomiast prognozy nie zakładają, że uda mu się przywrócić rentowność firmie, nie pozostaje nam nic innego jak likwidacja. Przykładowo, jeżeli wszystko wskazuje, że dana branża w krótkiej perspektywie zaniknie (np. jak to miało miejsce kilkanaście lat temu z produkcją kaset VHS), to taki przedsiębiorca nie ma szans na uzyskanie pomocy. Gdy jego problemy są poważne, lecz można je przezwyciężyć (np. zwiększyć obroty, jak tylko ustana restrykcje związane z COVID-19), to przedsiębiorca może liczyć na pomoc.

► **Forma.** Pomoc na ratowanie udzielana jest w postaci zwrotnej, oprocentowanej pożyczki. W tym przypadku możliwe jest zatem dokapitalizowanie gotówką, którą – jak stanowiąc mowi ustawa – będzie trzeba zwrócić wraz z odsetkami. Oprocentowanie pożyczki nie może być niższe niż wysokość stopy bazowej opublikowanej przez Komisję Europejską (dalej: komisja) na jej stronie internetowej, obowiązującej w dniu udzielenia pożyczki, powiększonej o 4 pkt proc. Stopa bazowa będąca składnikiem oprocentowania jest stopniowo obniżana – o ile 1 czerwca 2020 r. wynosiła 1,35 proc., to od 1 lipca 0,98 proc., a od 1 sierpnia 2020 r. wynosi już tylko 0,61 proc. Tym sposobem na dzień pisania tego tekstu oprocentowanie pożyczki udzielanej w ramach pomocy na ratowanie nie może być niższe aniżeli 0,61 proc. + 4 pkt proc., czyli 4,61 proc.

► **Warunki.** Ustawa przewiduje, że udzielenie pomocy może zostać uzależnione od udzielenia zabezpieczenia. I tu pojawia się problem. Otóż jak wspomniano powyżej, ustawa przyjmuje, że udzielenie pomocy może, ale nie musi zostać uzależnione od udzielenia przez przedsiębiorcę zabezpieczenia spłaty pożyczki. Dopiero praktyka or-

ganu udzielającego wsparcia (minister właściwy do spraw gospodarki – minister rozwoju albo Agencja Rozwoju Przemysłu SA) i wysyłane przez niego sygnały pozwolą nam odgadnąć, w jakich przypadkach organ najprawdopodobniej zażąda odpowiedniego zabezpieczenia, a w których od tego odstąpi.

Co do form zabezpieczenia, należy stwierdzić, że ich katalog jest otwarty. Ustawa wylicza jedynie, że zabezpieczeniem może być w szczególności:

- I. Hipoteka;
- II. Zastaw cywilny lub rejestrowy;
- III. Cesja wierzytelności;
- IV. Oświadczenie o poddaniu się egzekucji wprost spełniające warunki określone w art. 777 par. 1 pkt 4-6 kodeksu postępowania cywilnego;
- V. Weksel własny in blanco.

► **Okres wsparcia.** Maksymalny okres, na jaki może zostać udzielona pożyczka, wynosi sześć miesięcy. Wynika to z charakteru, jaki pełni pomoc na ratowanie. Chodzi o doraźne wsparcie, jeżeli przedsiębiorca dotknięty kryzysem będzie następnie się ubiegał się dalej idącą pomoc.

► **Wielkość pomocy.** Zagadnienie reguluje art. 17 ustawy. Wysokość pomocy na ratowanie jest ograniczona do kwoty niezbędnej do utrzymania działalności operacyjnej (w rozumieniu art. 48b ust. 3 pkt 1 ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości).

W praktyce do obliczenia kwoty służy opisowy wzór z art. 17 ust. 2 ustawy:

Maksymalna kwota pożyczki = [zysk brutto za ostatni rok obrotowy + amortyzacja za ostatni rok obrotowy] – zmiana stanu kapitałowego x liczba lat, na które udzielana jest pożyczka.

Jeżeli skutkiem obliczeń będzie liczba ujemna, to zgodnie z art. 17 ust. 3 ustawy w takiej sytuacji kwota pożyczki nie może być wyższa niż liczba bezwzględna uzyskanej wartości, chyba że przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej (rozumianej jako niemalże pewne zniknięcie z rynku w przypadku braku pomocy publicznej) pisemnie uprawdopodobni konieczność udzielenia pożyczki w wyższej kwocie, w szczególności w oparciu o projekcję finansową określającą potrzeby tego przedsiębiorcy związane z płynnością finansową we wnioskowanym okresie.

PRZYKŁAD

Jak wyliczyć

Spółka zanotowała w ostatnim roku obrotowym stratę w wysokości 800 tys. zł. Zgodnie ze sprawozdaniem finansowym amortyzacja za ostatni rok obrotowy wyniosła 20 tys. zł. Jej aktywa obrotowe skurczyły się – wyniosły 2 mln zł, a zobowiązania krótkoterminowe sięgają już 2,5 mln zł. Zatem kapitał obrotowy (zgodnie z art. 17 ust. 2 stanowiący różnicę między aktywami obrotowymi a zobowiązaniami krótkoterminowymi) był ujemny – wyniósł – 500 mln zł. W tej sytuacji, zgodnie ze wzorem ujętym w art. 17 ust. 2 ustawy pomoc wyniesie: $[(- 800\ 000\ \text{zł} + 20\ 000\ \text{zł}) - (- 500\ 000\ \text{zł} - 0\ \text{zł})] \times 1/2 = - 140\ 000\ \text{zł}$.

Jeżeli wynik kalkulacji jest liczbą dodatnią, wówczas kwota pożyczki jest uzależniona od przedłożenia przez przedsiębiorcę wyjaśnień, w któ-

rych uprawdopodobni, że znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej oraz uzasadni konieczność uzyskania pożyczki we wnioskowanej kwocie.

Tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne

Kolejny rodzaj pomocy przeznaczony jest wyłącznie dla mikro-, małych albo średnich przedsiębiorców (MSP). Definicja legalna tych pojęć odsyła do regulacji unijnych (tu mały niuans – na potrzeby ustawy do definicji dodano również tzw. mniejsze przedsiębiorstwa państwowe; co jest zgodnie z wytycznymi komisji). I tak:

- mikroprzedsiębiorstwo – zatrudnia mniej niż 10 pracowników, a jego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 2 mln euro,
- małe przedsiębiorstwo – zatrudnia mniej niż 50 pracowników, a jego roczny obrót lub roczna suma bilansowa nie przekracza 10 mln euro,
- średnie przedsiębiorstwo – zatrudnia mniej niż 250 pracowników, a jego roczny obrót nie przekracza 50 mln lub roczna suma bilansowa nie przekracza 43 mln euro.

Co istotne w kontekście MSP, udzielenie im jednego z instrumentów pomocy, w odróżnieniu od przedsiębiorcy niebędącego MSP, nie musi poprzedzać każdorazowo zatwierdzenie przez Komisję Europejską notyfikacji udzielenia rzeczowej pomocy. Dzięki temu procedura będzie przebiegała dużo szybciej – nie będzie trzeba oczekiwać na podjęcie decyzji przez komisję (pomoc udzielana jest w ramach zatwierdzonego wcześniej przez komisję programu pomocowego (zob. zatwierdzenie pomocy państwa zgodnie z art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Przepisami, w obrotach których komisja nie wnosi sprzeciwu, Dz. Urz. UE z 7.10.2016 C 369/1). To bardzo ważne, bowiem w restrukturyzacji, jak ułaj pasuje stwierdzenie „czas to pieniądz”.

► **Na co?** Cel tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego został określony inaczej niż w przypadku pomocy na ratowanie. Tutaj dążymy do tego, aby umożliwić beneficjariuszowi wykonywanie działalności przez czas niezbędny do wdrożenia działań restrukturyzacyjnych, których celem jest postawienie przedsiębiorcy na nogi i przywrócić jego długookresową zdolność do konkurencyjności na rynku – w założeniu biznesu po wdrożeniu wspomnianych działań ma być rentowny i samodzielnie radzić sobie w wolnorynkowej grze. Musimy jednak zapewnić poduszkę finansową na czas potrzebny do wprowadzania w życie założeń restrukturyzacyjnych – tutaj z pomocą przychodzi tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne.

► **Okres wsparcia.** Z uwagi na nieco odmienną funkcję tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego maksymalny czas tego rodzaju pomocy został wyznaczony na 18 miesięcy, przy czym wliczamy do niego okres pomocy na ratowanie, jeżeli przedsiębiorca korzystał z niej przed przystąpieniem do drugiego stopnia pomocowego tria (ponownie w ramach wyjątku dopuszczalne jest wydłużenie okresu maksymalnego przy staraniach przedsiębiorcy o dalszy idący rodzaj pomocy).

► **Forma.** Analogicznie do pomocy na ratowanie, tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne udzielane jest wyłącznie w postaci zwrotnej pożyczki (maksymalny termin zwrotu to 18 miesięcy).

► **Wysokość wsparcia.** Zasady ustalania jej wysokości (z uwzględnieniem dłuższego okresu tymczasowego wsparcia restrukturyzacyjnego), oprocentowanie oraz zagadnienie zabezpieczeń kształtuje się analogicznie do standar-

uryzującym się przedsiębiorcom

dów z pomocy na ratowanie, które omówiliśmy wcześniej.

Pomoc na restrukturyzację

Ostatni z rodzajów pomocy cechuje się znacznymi odrobnymi względem pozostałych. Z niego również mogą skorzystać wszystkie podmioty – niezależnie od wielkości.

► **Na co?** W przypadku pomocy na restrukturyzację naszym celem jest realizacja planu restrukturyzacji, który umożliwi przywrócenie przedsiębiorcy długookresowej zdolności do konkurencyjności na rynku. Założenie jest zatem długofalowe – chcemy, aby przedsiębiorca przeszedł całą długotrwałą rehabilitację, tj. plan restrukturyzacji, i dzięki temu wrócił do pełnej formy sprzed kryzysu – gospodarka wolnorynkowa to często ring z zawodnikami wagi ciężkiej, więc pomoc ma być rzeczywista i prowadzić do odzyskania pełni sił przez przedsiębiorcę.

► **Forma.** Ambitne cele, jakie stoją przed tym rodzajem pomocy, implikują konieczność poszerzenia dostępnych narzędzi pomocy. Pomoc na restrukturyzację może być zatem udzielona w formie:

I. Pożyczki (tu również jej udzielenie może zostać uzależnione od ustanowienia odpowiedniego zabezpieczenia spłaty);

II. Objęcia akcji lub udziałów w podwyższonym kapitale zakładowym albo udziału w podwyższeniu kapitału zakładowego przez podwyższenie wartości nominalnej dotychczasowych udziałów lub akcji;

III. Objęcia obligacji;

IV. Zmiany terminów spłaty pożyczki wobec podmiotu udzielającego pomocy na restrukturyzację;

V. Konwersji pożyczki, udzielonej jako pomoc na ratowanie lub jako tymczasowe wsparcie restrukturyzacyjne, na udziały lub akcje przedsiębiorcy;

VI. Ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej (w tym m.in. umorzenie kary w całości lub części); przy czym warunkiem dla tej formy wsparcia jest przesądzenie równowartości udzielonej pomocy na realizację planu restrukturyzacji.

Powyższe rozszerza zatem paletę dostępnych dotychczas środków, w tym dopuszcza wejście kapitałowe Skarbu Państwa (wtedy jednak niezbędne staje się spełnienie wymogów szczegółowo określonych w ustawie).

Dobór form pomocy powinien być uzależniony od sytuacji finansowej przedsiębiorcy (w szczególności w zakresie płynności i wypłacalności). Forma powinna być sztywna na miarę – adekwatna do problemu, z którym boryka się przedsiębiorca. Co ważne, w przypadku wsparcia na restrukturyzację ustawa nie ogranicza już precyzyjnie czasu trwania pomocy – ten rodzaj działań ma po prostu przywrócić długookresową zdolność do konkurencyjności na rynku, przy czym jest to równocześnie wyznacznik maksimum pomocy, czyli dajemy tyle, aby przywrócić wspomnianą zdolność konkurencyjności i ani złotówki więcej. Trzeba bowiem uważać, żeby pomagając nie skrzywdzić pozostałych uczestników obrotu gospodarczego (aby temu zapobiec, na przedsiębiorcę, który otrzyma pomoc, nakładany jest obowiązek stosowania środków wyrównujących zakłócenia na rynku).

► **Warunki.** Z uwagi na dalekośny charakter tego rodzaju pomocy, a także co do zasady większą ilość środków publicznych, które zostają zaangażowane, pomoc na restrukturyzację może stanowić wyłącznie uzupełnienie wkładu własnego przedsiębiorcy w trud przeprowadzenia restrukturyzacji. Oczekujący pomocy musi sam przedstawić swoje starania o sanowanie swojego biznesu – ustawa oczekuje w tym zakresie grzeszpolowej, a nie przesunięcia całości ryzyka na budżet państwa.

Do wspomnianego wkładu własnego zaliczamy środki:

I. Własne przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej, z wyłączeniem amortyzacji i planowanych zysków lub

II. Pochodzące od akcjonariuszy lub udziałowców przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub

innych przedsiębiorców należących do tej samej grupy kapitałowej co ten przedsiębiorca, lub

III. Pochodzące od wierzycieli przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej, lub

IV. Inne, uzyskane na warunkach rynkowych.

Tak rozumiany wkład następnie musi:

I. Być realnie wniesiony oraz nie może stanowić pomocy;

II. Być porównywalny z formą pomocy na restrukturyzację, o której mowa w art. 39 ust. 1 (czyli każdej poza udzieleniem ulgi w wykonaniu administracyjnej kary pieniężnej), pod względem wpływu na wypłacalność lub poziom płynności;

III. Stanowić co najmniej 50 proc. proc. jego udziału w kosztach restrukturyzacji (dla MSP wymogi są nieco łagodniejsze i wynoszą odpowiednio 25 proc. dla mikro- i małego przedsiębiorcy oraz 40 proc. dla średniego).

Ustawa w zakresie wymogu procentowego udziału w wydatkach na restrukturyzację uchyla furtkę do obniżenia niezbędnej jego wysokości, stanowiąc, że w razie wykazania we wniosku o pomoc na restrukturyzację wyjątkowych okoliczności lub szczególnych trudności (czyli np. uderzenie w nasz biznes przez skutki COVID-19) udział wkładu własnego przedsiębiorcy nie musi osiągnąć wskazanego powyżej pułapu, lecz nadal musi być znaczny (art. 37 ust. 5 ustawy).

Kluczowy dla powodzenia procesu restrukturyzacji jest jej plan. W ujęciu ogólnym ma on przewidywać takie środki restrukturyzacji:

I. Majątkowej (np. zbycie części aktywów, a nawet części przedsiębiorstwa),

II. Finansowej (np. ugodą z wierzycielem redukującą część należnych odsetek),

III. Organizacyjnej (np. zmiana struktury wewnętrznej i organizacji pracy),

IV. Zatrudnienia (np. redukcja zatrudnienia),

V. Mającej na celu modernizację lub racjonalizację produkcji, w tym zmianę profilu produkcyjnego (np. rezygnacja z nierentownej produkcji odzieży dla dzieci i poszerzenie mocy produkcyjnych w zakresie zyskowej produkcji odzieży termaktywnej)

– które doprowadzą do odzyskania przez przedsiębiorcę długoterminowej zdolności do konkurencyjności na rynku. Szczegółowe elementy planu wylicza art. 43 ust. 2 ustawy.

JAK SPORZĄDZIĆ WNIOSEK

Skoro już wiemy, na czym polega pomoc przewidziana ustawą, pozostaje przedsiębiorcy wybrać jej odpowiedni rodzaj, o który chcemy zaaplikować, i przystąpić do sporządzenia odpowiedniego wniosku. W ramach przykładu prześledzimy wymogi formalne, jakie ustawodawca przewidział dla wniosku o udzielenie pomocy na ratowanie:

1) oznaczenie przedsiębiorcy (oznaczenie przedsiębiorcy, adres stałego wykonywania działalności albo siedziby a w przypadku ich braku – adres do doręczeń, NIP albo numer w KRS, a w przypadku ich braku – inne dane umożliwiające jego jednoznaczną identyfikację, oznaczenie formy prawnej wykonywanej działalności), a także, jeżeli przedsiębiorca znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej jest spółką osobową, osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – imiona i nazwiska reprezentantów spółki, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym likwidatorów, jeżeli zostali ustanowieni;

2) określenie wykonywanej działalności gospodarczej i działalności operacyjnej poprzez wskazanie odpowiednich numerów Polskiej Klasyfikacji Działalności;

3) oświadczenie przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej o:

a) posiadaniu statusu mikro-, małego, średniego albo dużego przedsiębiorcy;

b) spełnieniu przesłanek z art. 2 ustawy;

4) określenie wysokości wnioskowanej pomocy na ratowanie (o maksymalnej kwocie pomocy i okresie, na jaki może zostać udzielona pisaliśmy wyżej);

5) opis trudnej sytuacji ekonomicznej albo wyjątkowych i nieprzewidywanych okoliczności wymagających pilnego wsparcia płynności finansowej (w ustawie występuje alternatywa „albo”, ponieważ w przypadku MSP istnieje możliwość udzielenia pomocy nie tylko wtedy, gdy przedsiębiorca znajduje się w trudnej sytuacji ekonomicznej, rozumianej jako niemalże pewne zniknięcie z rynku w przypadku braku pomocy publicznej, lecz również gdy wymaga pilnego wsparcia płynności finansowej z powodu zaistnienia wyjątkowych i nieprzewidywanych okoliczności, czyli np. COVID-19);

6) okres, na który ma zostać udzielona pomoc na ratowanie;

7) opis przewidywanych skutków ekonomiczno-społecznych – z uwzględnieniem tej okoliczności, że pomoc może być udzielania, jeżeli zapobiega i prowadzi do ograniczenia trudności społecznych lub przeciwwyłączenia niedoskonałości rynku, w przypadku gdy bez jej udzielenia cel ten nie zostałby osiągnięty lub zostałby osiągnięty w mniejszym zakresie (tutaj, mówiąc ogólnie, chodzi o korzyści dla społeczeństwa z udzielenia pomocy przedsiębiorcy).

Do wniosku należy załączyć dokumenty i oświadczenia, które potwierdzają okoliczności wskazane we wniosku (np. trudną sytuację ekonomiczną). Co ważne, kopie dokumentów załączonych do wniosku może potwierdzić za zgodność z oryginałem przedsiębiorca znajdujący się w trudnej sytuacji ekonomicznej lub upoważniony przez niego pracownik.

Dodatkowe wymogi formalne zostały ustanowione dla podmiotu z grupy kapitałowej, a także w przypadku konieczności ustanowienia zabezpieczenia (wówczas we wniosku wskazujemy proponowane jego formy), jak również dla przedsiębiorcy, który otrzymał już wcześniej pomoc.

PROCEDURA

Jak będzie wyglądało rozpatrzenie wniosku i dlaczego tak ważne jest spełnienie wszystkich wymogów stawianych przez machinę biurokratyczną? Dla wszystkich rodzajów pomocy postępowanie ma podobny przebieg podobny. Dla przykładu prześledzimy zatem tryb właściwy dla pomocy na ratowanie.

Krok 1: złożenie wniosku

Adresatem wniosku powinien być minister właściwy do spraw gospodarki (minister rozwoju) albo ARP. W chwili wysyłania artykułu do druku nie ukazała się jeszcze w pełni potwierdzona informacja o powierzeniu udzielania pomocy w ręce ARP – należy jednak na bieżąco śledzić doniesienia w tym zakresie, ponieważ od tego zależy, do kogo będziemy składali wniosek o udzielenie pomocy. Jeżeli nastąpi powierzenie udzielania pomocy ARP, to ona właśnie stanie się prawidłowym adresatem wniosku.

Ustawa przewiduje trzy równoprawne ścieżki dla złożenia wniosku o pomoc, tj.:

■ po pierwsze możemy złożyć go bezpośrednio w urzędzie obsługującym ministra rozwoju albo ARP;

■ po drugie dopuszczalne jest wysłanie wniosku za pośrednictwem operatora pocztowego w myśl ustawy z 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, czyli np. Poczta Polska – tutaj również adresatem będzie urząd obsługujący ww. ministra albo ARP. Data złożenia wniosku tą drogą to zgodnie z ustawą chwila nadania w polskiej placówce pocztowej operatora;

■ trzecia ścieżka to elektroniczna skrzynka podawcza utworzona na podstawie ustawy z 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne – tutaj niezbędne jest prawidłowe uwierzytelnienie wniosku (np. za sprawą profilu zaufanego ePUAP). Dzień złożenia wniosku drogą elektro-

niczną to dzień wprowadzenia wniosku do systemu teleinformatycznego podmiotu udzielającego pomocy.

► **Krok 1a: uzupełnienie braków formalnych.** Jeżeli podmiot udzielający pomocy zidentyfikuje braki formalne wniosku, wzywa do ich usunięcia w terminie siedmiu dni. Przedsiębiorcy powinni jednak zdawać sobie sprawę, że takiej sytuacji powinni unikać jak ognia. Teoretycznie drobne niedopatrzenie i uzupełnienie braków po wezwaniu organu udzielającego pomocy nie powinno zablokować drogi do skorzystania ze wsparcia przewidzianego ustawą. Spojrzenie okiem praktyka pozwala jednak dostrzec prawdziwe niebezpieczeństwo. Na pomocowym stole leży jedynie 120 mln zł rocznie (1,2 mld zł w latach 2020–2029). Nietrudno odgadnąć, że zapotrzebowanie na pomoc przy obecnym spowolnieniu ekonomicznym jest olbrzymie. A więc pewne jest, że zarezerwowanych pieniędzy dla wszystkich nie wystarczy.

Co będzie decydowało o kolejności udzielenia wsparcia? Zgodnie z art. 20 ust. 10 ustawy minister albo ARP udziela pomocy według kolejności wpływu kompletnych i poprawnie wypełnionych wniosków. Należy zatem uważać się na błędy formalnych, bo po ich uzupełnieniu może okazać się, że strumień z gotówką został już zniknąć.

Krok 2: rozstrzygnięcie

Instrukcyjny termin dla organu na rozpatrzenie wniosku o pomoc wynosi 30 dni (w szczególności skomplikowanych przypadkach 45 dni). Organ wydaje następnie decyzję. W przypadku pomocy na ratowanie decyzja uwzględniająca wniosek zawiera elementy decyzji z art. 107 par. 1 kodeksu postępowania administracyjnego oraz datę spłaty pożyczki, numer rachunku bankowego, na który będzie następowała spłata i – w przypadku gdy udzielenie pożyczki zostało uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia jej spłaty – przedmiot zabezpieczenia z określeniem jego wartości. Powyższy wzór kształtu decyzji będzie odpowiednio dostosowywany do pozostałych rodzajów pomocy.

Organ uwzględnia wniosek w całości albo w części, jeżeli uzasadnia to analiza sytuacji finansowo ekonomicznej przedsiębiorcy znajdującego się w trudnej sytuacji ekonomicznej, a jednocześnie wysokość pomocy, o którą on wnioskuję, pozwoli na osiągnięcie celu danej pomocy.

► **Krok 2a: odwołanie.** Jeżeli wniosek został rozpatrzony negatywnie, przedsiębiorca nadal ma szansę zmienić niekorzystną decyzję organu. W terminie 30 dni od dnia doręczenia decyzji przysługują mu środki zaskarżenia: odwołanie od decyzji wydanej przez ARP albo wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy – w przypadku decyzji wydanej przez ministra. Minister powinien rozpatrzyć wniesiony środek w terminie 60 dni.

► **Krok 2b: skarga do sądu administracyjnego.** Jeżeli spojrzenie organu odwoławczego na odwołanie również będzie niekorzystne, ostatecznie pozostaje wniesienie skargi do sądu administracyjnego – zgodnie z art. 3 par. 3 ustawy z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2323). Sąd administracyjny, mówiąc w uproszczeniu, będzie badał legalność decyzji wydanej przez organ.

Krok 3: skorzystanie z pomocy

Jeżeli finalnie udało się uzyskać wnioskowaną pomoc, przedsiębiorca ma obowiązek wykorzystać ją zgodnie z jej przeznaczeniem. Ponadto na beneficjencie ciąży obowiązek poddania się kontroli, przede wszystkim w zakresie ww. przeznaczenia środków, a także terminowej spłaty udzielonej pożyczki. Co ważne, w niektórych przypadkach (np. decyzja o udzieleniu pomocy została wydana na podstawie nieprawdliwych danych przekazanych przez przedsiębiorcę) ustawa wymierza sankcję za naganne zachowanie przedsiębiorcy. W takim wypadku zajdzie obowiązek zwrotu uzyskanej pomocy (art. 22 pkt 3 ustawy).

